

*Феномен прози  
Марії  
Матіос*

до 65 – річчя з дня народження  
української письменниці

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД  
ЛІТЕРАТУРИ**



*Марія Матіос* в Україні – чи не найяскравіша та

найулюбленіша сучасна письменниця, яка користується популярністю у широкого кола читачів, незалежно від віку чи статі.

Народилася вона 19 грудня 1959 року в селі Розтоки Чернівецької області в гуцульській родині. З дитячих років була зацікавлена мистецтвом і писала вірші. Мати майбутньої письменниці працювала вчителькою і завдяки їй дівчинка рано відчула красу і силу художнього слова. А від бабусі, яку на селі називали Соломоном за здатність розмовляти афоризмами, – перейняла вміння глибоко проникати у психологію людини – героїв своїх майбутніх творів.



с. Розтоки Чернівецької області



З батьком після прем'єри вистави «Солодка Даруся»

Вищу освіту письменниця здобула у 1982 році на філологічному факультеті Чернівецького державного університету на відділенні української мови та літератури. Після закінчення вишу – працювала бібліотекарем у книгозбірні при університеті й публікувала свої перші збірки поезій.

У 1986 році Марію Матіос прийняли до Національної спілки письменників України. З 1992 по 2002 рік вона займалася журналістикою – працювала редактором багатотиражки машинобудівного заводу, згодом стала однією із засновниць і відповідальним секретарем науково-літературного часопису «Буковинський журнал», заступницею голови Чернівецької обласної організації Спілки письменників України.

З 2005 по 2010 рік письменниця обіймала посаду заступника голови Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка. У 2011 році вона була членом журі літературного конкурсу «Юне слово» і головою редакційної ради міжнародного соціального проекту – збірки розповідей про добро «Книга добра». З 17 червня 2015 року працювала головою підкомітету ВРУ з питань книговидання та книгорозповсюдження. З 2012 по 2014 рр. та з 2014 по 2019 рр. Марія Матіос – народний депутат VII і VIII скликань до Верховної Ради України. З 1997 року письменниця мешкає в Києві, а у 2008 році рішенням міської ради Чернівців їй було надано звання почесної громадянки Чернівців.

На сьогодні Марія Матіос вважається «найпліднішою письменницею» України з часів Незалежності. Вона є автором 7 збірок поезій і 19 книг прози. Творчість письменниці представлена різноманітними жанрами, які являють собою поєднання уже відомих та індивідуально інтерпретованих письменницею: новела, повість, оповідання, «гомеричний роман-симфонія», бульварний роман, психологічна повість, «драма на три життя», щоденник, «книга кулінарних рецептів», «методичка з народознавчих студій», «сімейна сага в новелах», автобіографія тощо.

Найбільшу популярність здобули твори «Нація» (2001), «Фуршет від Марії Матіос» (2003), «Солодка Даруся» (2004), «Щоденник страченої» (2005, 2007), «Нація. Одкровення» (2006), «Майже ніколи не навпаки» (2007), «Москалиця. Мама Маріца – дружина Христофора Колумба» (2008), «Кулінарні фіглі» (2009), «Чотири пори життя» (2009), «Армагедон уже відбувся» (2011), «Черевички Божої матері» (2013), «Приватний щоденник. Майдан. Війна...» (2015), «Букова земля» (2019) та багато інших.

Твори Марії Матіос видавалися 14 мовами : азербайджанською, білоруською, вірменською, єврейською, італійською, китайською, німецькою, польською, сербською, румунською, французькою, хорватською, чеською, японською. Друкувалися у Канаді, США, Китаї, Хорватії, Сербії.

Марія Матіос – переможниця різноманітних літературних премій, зокрема лауреатка Шевченківської премії з літератури (2005), Коронації слова (2007), та Книги року ВВС (2008).

Письменниця має звання заслужений працівник культури України (2008), нагороджена орденом княгині Ольги III ст. за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм.



За результатами соціологічних досліджень Марія Матіос незмінно входить до п'ятірки сучасних письменників, яких читають і знають в Україні. Також письменниця входить до сотні найбільш впливових жінок України.

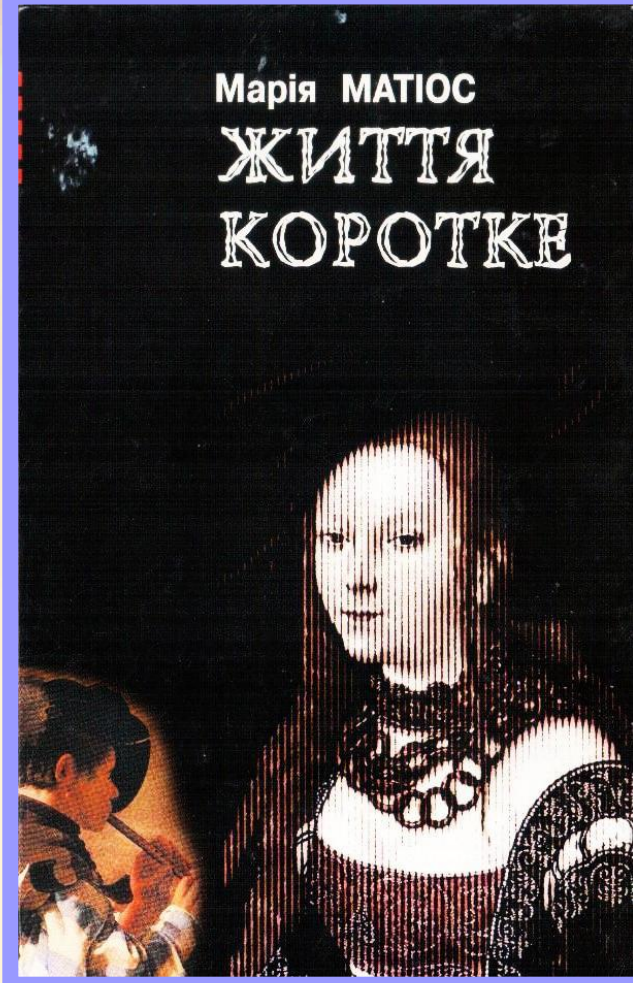
Творчість Марії Матіос триває і привертає увагу численних читачів. Вона у пошуку нових ідей, образів, засобів художнього вираження світу...

У грудні 2024 року найпопулярніша письменниця сьогодення святкуватиме своє 65-річчя. З метою популяризації серед студентської молоді її творчості працівниками сектору наукової бібліографії бібліотеки НДУ імені Миколи Гоголя підготовлено бібліографічний огляд літератури **«Феномен прози Марії Матіос»**.

У2

М34 Матіос М. Життя коротке : книга прози / М. Матіос . – Львів : Кальварія, 2001. – 236 с. : іл.

Місце знаходження: фб, Ч.3.№3, ав.



Пропонуємо увазі користувачів цікаву збірку оповідань письменниці «Життя коротке». Книга складається з шести «повістинок» і триптиха «Кілька життів із «Книги людських пристрастей». Деякі з них завершені останнього літа минулого тисячоліття.

Головна повість – «Життя коротке», щоб казати «ні» знайомить читача з головною героїнею, яка кохає та бажає бути коханою. Вона поховала чоловіка, виростила дітей, але для неї життя не зупиняється. Кохання, яке вона зустрічає, можна навіть назвати хворобливим, тому, що вона не поруч з коханим, хоча мріє про впевненість в стосунках.

Новела «Юр'яна і Довгопол» – це психологічні роздуми про ненависть, любов, розуміння різних ідіологічних позицій. Гуцульщина під тиском «советів» – ось про що це оповідання Марії Матіос.

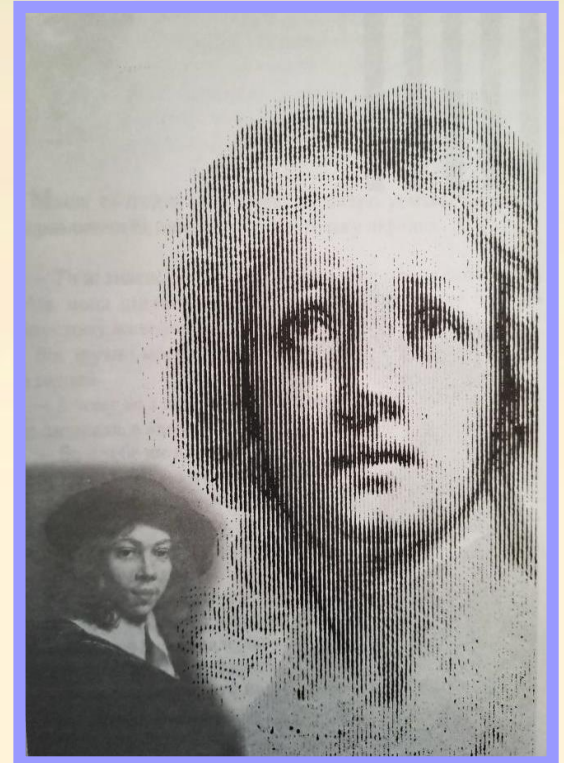
В оповіданні «По праву сторону твоєї слави» цікаво і реалістично описані відчуття людини після смерті, коли помираєш і бачиш, що життя існує, немає самотності. Авторка, начебто з висоти польоту душі, розповідає про деякі моменти свого життя.

«Анти-Марія» – розповідь про те, як головна героїня, спілкуючись з друзями та знайомими іноді хоче поводитися зовсім по-іншому, але виховання, ситуація не дозволяє цього робити. Слухаючи «скривдженого» та «кривдника», вона робить висновки, але не озвучує свої думки, яка нікому не потрібна і не цікава.

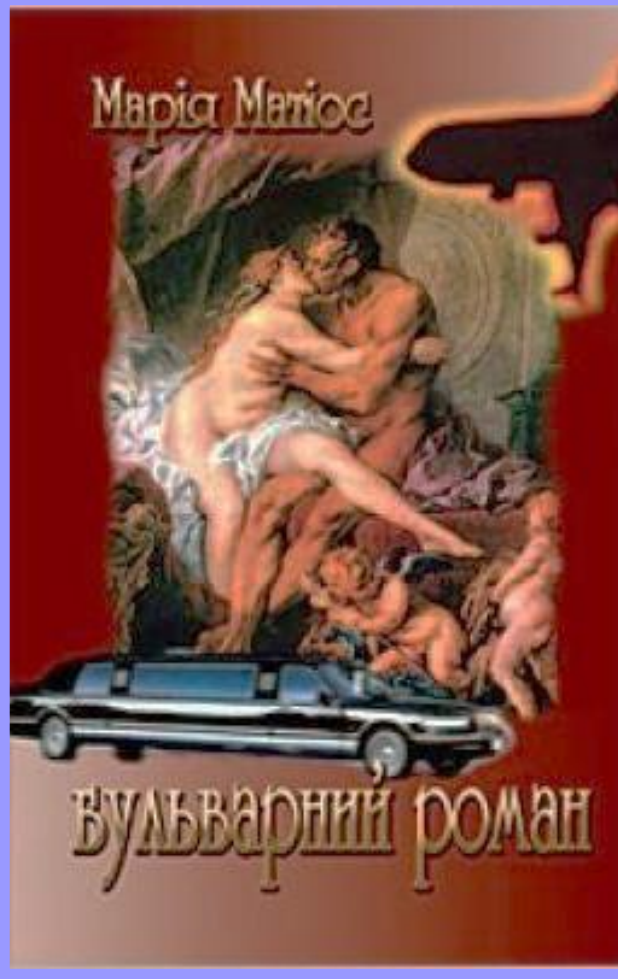
В оповіданні «Не плачте за мною ніколи...» читач познайомиться з образом баби Юстини, котра прожила життя, чекає на свій останній день і ретельно до нього готується: розповідає про своїх сусідів, дає останні настанови своїм дітям. Для неї смерть – продовження, сутність, перед якою всі рівні. Героїня мудро зауважує: «...яке в людини життя, така буде і смерть».

Цікаві людські долі, несподівані життєві повороти захоплять кожного, хто прочитає ці твори. І як завжди у книжках Марії Матіос, окремим персонажем є мова з її неповторною лексичною розкішшю і гуцульським чаром. У художньому оформленні книжки використано фрагменти робіт Пітера Бройгеля-старшого, Леонардо да Вінчі, Пітера-Пауля Рубенса, Альбрехта Дюрера, Мікеладжело да Караваджо, Антоніса Ван Дейка.

Книга вийшла друком у львівському видавництві «Кальварія» в 2001 році. Розрахована на читачів-шанувальників сучасної української літератури.



У2  
М34 Матіос М. В. Бульварний роман / М. В. Матіос. – Львів : Піраміда, 2003. – 188 с. : іл.  
Місце знаходження: фб.



...Вона, Він, Її некерована фантазія, що нагло відкриває перед читачем таємниці життя – сексуального й політичного – українських можновладців, суспільних маргіналів та решти більш-менш історичних осіб. У пікантній красі перед читачем постають ну дуже відомі політики, містичний Казанова, геніальний художник і законний муж Героїні. Вони дурять свій народ, одне-одного й навіть намагаються перехитрувати самі себе. І тим часом вони так прагнуть шерше ля фам, яка б зрозуміла й поцінувала, яка б віддалася не за статки, а цілком природньо, хоч, може і не вельми пристойно...

У 2003 році у літературній агенції «Піраміда» побачила світ книга Марії Матіос, специфічна за жанровим визначенням – еротичний «Бульварний роман». Жанр еротичного роману зазначений у самій назві – це роман, символічні образи та ситуації якого мають важливе ідейно-тематичне наповнення.

Для сучасної літератури типово є вплетіння еротичних сцен в епічне полотно, але у Марії Матіос вони не вражають читача аморальністю чи вульгарністю, бо письменниця навмисно ігнорує ті епізоди та картини, якими перенасичене буденне життя і екран телевізора. Авторка дає наступні коментарі щодо появи твору: «Бульварний роман – це був мій виклик проти всього того несмачного, що пишеться «про це», вважай про секс, інтимні стосунки, і я сказала: я напишу смачну річ».

Таким чином, «Бульварний роман» – це авторське сатиричне вираження української політичної сучасності, насичене «небульварною» динамічною мовою і багате на глибокі приховані засоби комічного.

В оформленні обкладинки книги використано репродукцію картини Франсуа Буше «Геркулес і Омфала».

Книга розрахована на широке коло читацьких зацікавлень.

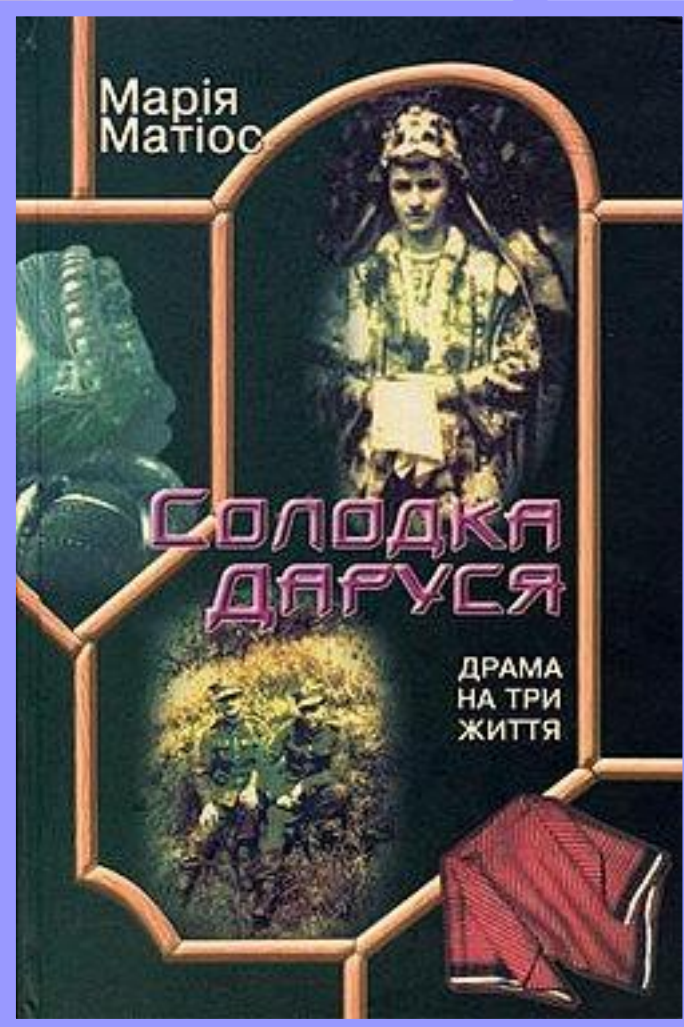




У2

М34 Матіос М. В. Солодка Даруся : драма на три життя / М. В. Матіос. – 3-є вид. – Львів : Піраміда, 2005. – 176 с. : іл.

Місце знаходження : аб, фб (б-ка Михеда П. В.)



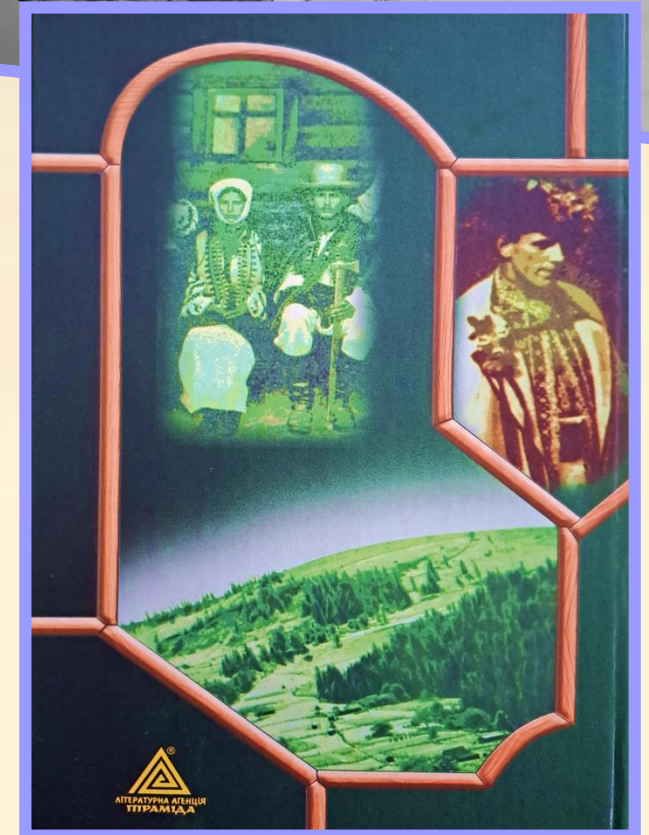
Найвідоміший і найпопулярніший роман Марії Матіос «Солодка Даруся» – це надзвичайно трагічна та карколомна історія, в центрі якої фігурує жінка на ім'я Ілащук Дарина Михайлівна. Її долю та долю її батьків понівечено радянським НКВД у довоєнний та післявоєнний період окупації радянськими військами Західної України. Події розгортаються у гірському селі Черемошне, що на Буковині.

Драма має складний сюжет, який стосується споконвічних людських цінностей : життя людини, її здоров'я та благополуччя. Книга поділена на три частини. Перша частина розкриває трагічні події, що призвели до хвороби головної героїні Дарусі, яка колись була здоровою та звичайною дитиною. У селі її вважають німою та несповна розуму через її часті головні болі, але кличуть чомусь Солодкою Дарусею. Даруся живе сама у хаті своїх батьків й дає собі раду лише завдяки сусідам та добрим людям. Проте в її думках і вчинках іноді більше сенсу та адекватності, ніж у тих, хто називає її божевільною.

Друга частина – про Івана Цвичка, майстра з виготовлення дрибл, який мав найніжніші почуття до Дарусі і намагався всіма можливими методами полегшити буденність сироти. І третя частина – найголовніша, тому що відносить в дитинство головної героїні, знайомить з батьками, які так кохали один одного.

Твір «Солодка Даруся» написаний для читача будь-якого віку і його варто прочитати, щоб відчувати себе свідком того важкого періоду з історії нашого народу, а майстерність автора змушує співпереживати героям протягом всієї книги. Крім історичних фактів, в книзі чітко і дуже цікаво описана драма життя української родини того часу: традиції, обряди, відносини між чоловіком і дружиною.

Роман «Солодка Даруся», без перебільшення, одна з найзнаковіших подій в українській літературі часів Незалежності. Його перекладено багатьма мовами, зокрема німецькою, англійською, французькою, італійською, польською. В 2004 році книга стала переможцем Всеукраїнського рейтингу «Книжка року – 2004», а в 2005 році – Лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка.



У 2

**М34** Матіос М. Щоденник страченої: Психологічна розвідка / М. Матіос. – Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2005. – 191 с.

*Місце знаходження:* фб.



Уміння Марії Матіос концентрувати драми «на одному сантиметрі тексту», проникати в потаємні печери людської психіки завжди викликає підступне запитання: а куди вона поцілить наступною книжкою?

На цей раз у «Щоденнику страченої», означеному, як психологічна розвідка, письменниця, ніби тримає в руках лазерний скальпель нейрохірурга, і водночас з притаманною їй прискіпливістю адвоката досліджує внутрішню драму закоханої людини.

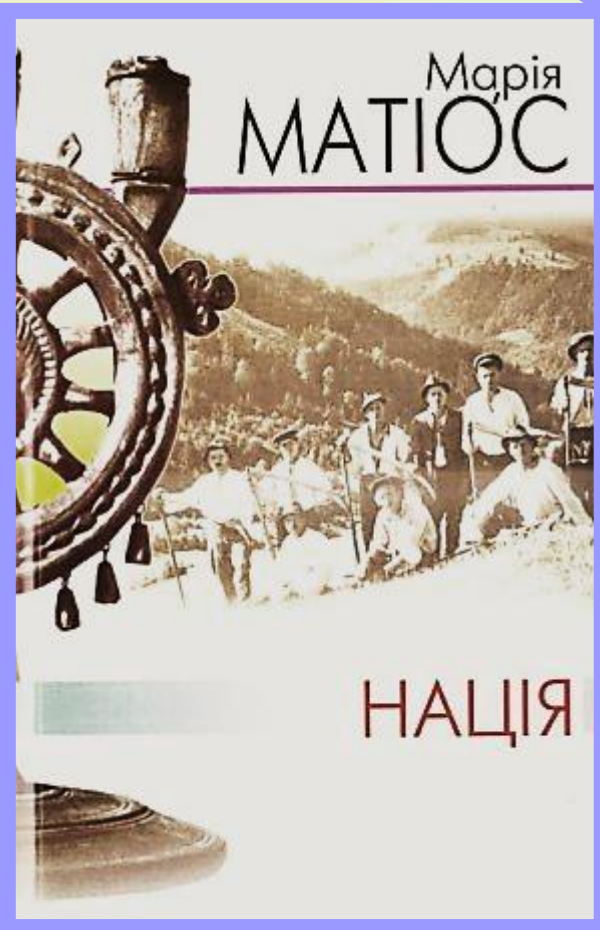
Історію пристрасті – як пік приватної насолоди й водночас невидимий, але прямий шлях до трагедії багатьох – вона розкриває з не меншою скрупульозністю, ніж розкрила історичну драму в попередньому романі «Солодка Даруся».

Літописець полюсів людського життя – легального й прихованого – Марія Матіос у «Щоденнику страченої» демонструє елементи психологічного трилера, в якому органічно поєднано сюжет і потік свідомості, дефективність розповіді і новелістичний фінал, тілесну чуттєвість і психоаналітику.

У2

М 34      Матіос М. В. Нація / М. В. Матіос; видав. В. Гутковський. – 4-е вид., доп. – Львів : Піраміда, 2007. – 256 с.

*Місце знаходження: КСХ.*



Пропонуємо читачам своєрідну «скриньку Пандори» – книжку Марії Матіос **«Нація»**. Це не лише історія українців Буковини. Це історія української свідомості, така собі невеличка енциклопедія життя, побуту, культури українців. Саме у свідомості персонажів книги і відбувається головна дія.

Роман у новелах **«Нація»** поєднує два розділи: **«Апокаліпсис»** і **«Одкровення»**, кожен з яких вміщує шість та чотири оповідань і новел суспільно-політичної та побутової тематики: **«Юр'яна і Довгопол»**, **«Просили тато-мама»**, **«Прощай мене»**, **«Дванадцять службів»**, **«Признай свою дитину»** та ін. Найстарший текст – **«Поштовий індекс»**, датовано 1984 роком, наймолодший – **«Апокаліпсис 2 – 2006 роком»**.

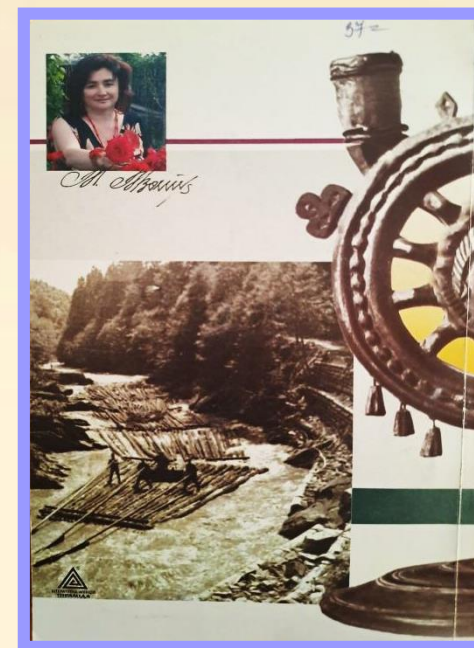
Перший розділ – це страшний час встановлення режиму **«других совєтів»**, що з нелюдською жорстокістю ламає, морально й фізично знищує націю, одних її представників перетворюючи на її ворогів, інших – цілими родинами вивозячи в незнані краї, а в найнепокірніших викликаючи жадобу помсти, заганняючи їх у ліси для відчайдушної кривавої боротьби не на життя, а на смерть.

У другій частині буде йтися про теми, геть віддалені від драматичного серед століття і визвольної боротьби. Хоча треба відзначити, що оповідання з «Одкровення» теж цікаві і драматичні, чи йдеться про підміну молодої для Іларія «Анна-Марія»), чи про учнівський твір у вигляді листа до батька, що прокрався в магазині і сидить у тюрмі («Поштовий індекс»), чи про підозри ревнивого чоловіка («Признай свою дитину»), чи про настанови 88-літньої Юстини, як її мають хоронити («Не плачте за мною ніколи»).

Герої «Нації» понад усе хочуть зберегти гідність. А гідність не має національності, як – за словами авторки – не має її кров. Письменниця не творить чорних і білих персонажів. У кожному героєві досить суперечностей, а в кожній історії – недоговореності. І це чергова феноменальна риса цієї літератури. Ніхто не є однозначно засуджений і ніхто не є абсолютно кришталевий.

А над цим клубком людських пристрастей і конфліктів, немов висить безжальний фатум, який прирікає людей на довгу, несправедливу та апріорі програшну боротьбу. Тому «Нація» викликає в нас співчуття і страх. Співчуття, бо нещастя сталось із звичайною людиною. Страх, бо з кожним може статись те саме...

Книжка дарує читачеві незабутні хвилини високого одкровення про життя і смерть, про час і вічність, а понад усе – про красу й силу людського духу, про незглибимість людської мудрості. Вона для читача, здатного долати больовий бар'єр подій 1940–1950 років.

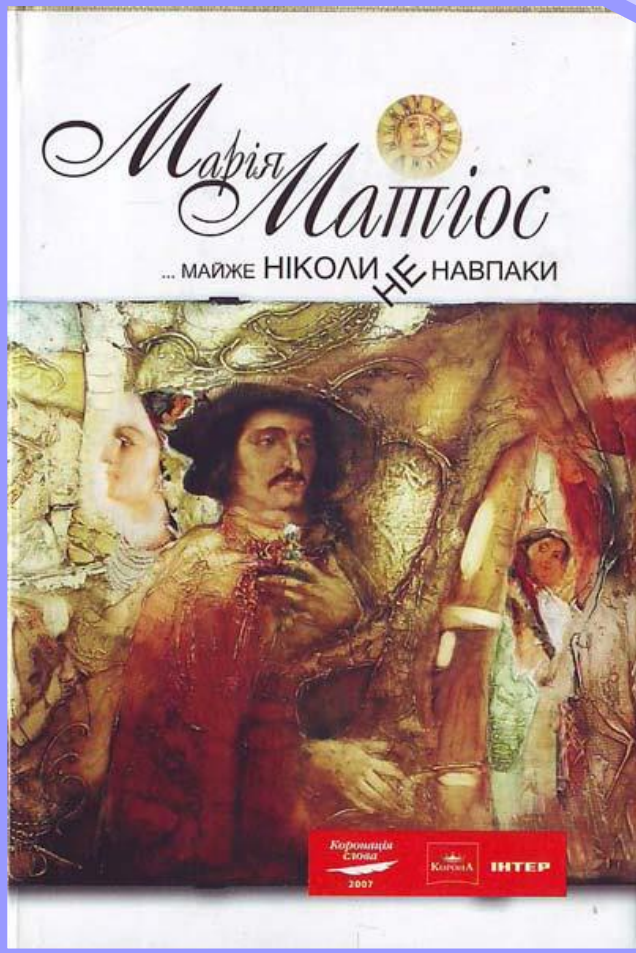


У2

М 34

Матіос М. В. ...Майже ніколи не навпаки : Сімейна сага в новелах / М. В. Матіос ; худож. С. Іванов. – Львів : Піраміда, 2007. – 176 с. : фот. цв. – (Коронація слова – 2007).

*Місце знаходження: фб.*



. Ще один витвір літератури від пані Марії, і знову неперевершений текст. Сімейна сага «...**Майже ніколи не навпаки**» за формою, майстерністю та глибиною викладу не поступається її найвідомішому роману – «Солодка Даруся».

Твір розповідає історію гуцульських родин Чев'юків, Кейванів, Варварчуків від часів Австро-Угорської імперії, Першої світової війни й аж до середини ХХ століття. Композицію роману складають три новели: «Чотири – як рідні – брати», «Будьте здорові, тату», «Гойданка життя».

У новелі «Чотири – як рідні – брати» автор демонструє повну деградацію родини через жадобу до збагачення і юридичні тяжби. Колись Кирило Чев'юк знехтував великим коханням, одружився за розрахунком на багатій. Щастя не знайде жоден із родини. Найменший Дмитрик «пішов у глину через молоду свою кров, не маючи й двадцяти років», господаря Кирила застрелено на полюванні, а брати: Павло, Оксентій, Андрій – посварилися за землю.

Новела «Будьте здорові, тату» увиразнює головні події першої. Тут ідеться про одруження Петруні (саме через неї загинув Дмитрик) з «невдатним до жінки» Іваном Варварчуком, її любов до найменшого сина Чев'юків. Третя новела «Гойданка життя» семантично пояснює дві попередні. Вона розповідає про складні сімейні взаємини подружжя Кейванів та про любов до Теофіли Олекси Німого. Зачарований бездоганим стилем нового роману читач дещо спантеличений гіркою логікою викладених подій. Лише на останніх сторінках книги він знайде відповідь, чому так сталося в першій новелі «Чотири – як рідні – брати». А «Гойданка життя» остаточно переконає, що закони честі вступають у суперечку із законами серця, бо так було споконвік, і майже ніколи не є навпаки.



Роман вперше був надрукований у 2007 році. І в цьому ж році отримав визнання: «Книжка року»-2007 і Гран-прі конкурсу «Коронація слова»-2007. Переклади книги вийшли окремими виданнями в Австралії, Великій Британії та Польщі. Оформлене видання українським художником Сергієм Івановим, незмінним ілюстратором книжок Марії Матіос.

Шановний читачу, якщо маєш бажання прочитати гарну книгу, то дуже радимо роман Марії Матіос «Майже ніколи не навпаки», бо написаний він серцем та великою любов'ю.

У2

**М 34** Матіос М. В. **Вирвані сторінки з автобіографії** : [книга-дайджест] / М. В. Матіос ; худож. С. Іванов. – Львів : Піраміда, 2010. – 368 с.

*Місце знаходження : фб.*



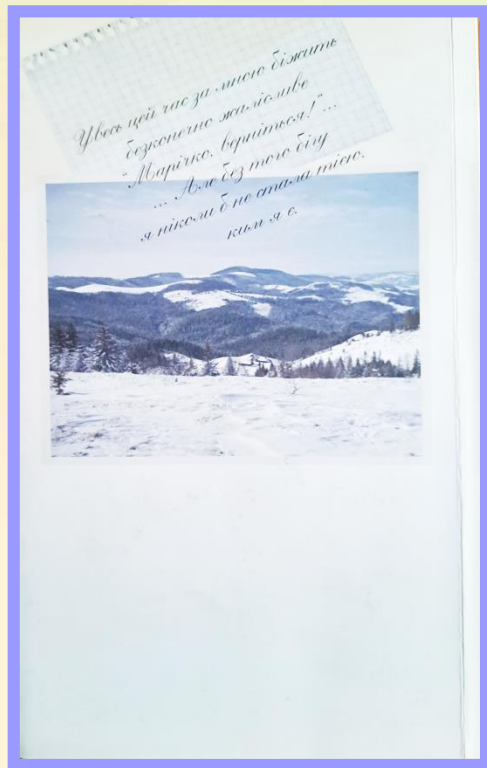
«Вирвані сторінки з автобіографії» – автобіографічна книга письменниці. Реальний час, що пливе крізь живі людські долі, і реальні люди, що плывуть крізь плинний час, – такими є основні мотиви видання. Книга-дайджест «населена» багатьма відомими і невідомими людьми і подіями, які й складають історичну, психологічну, ідеологічну, культурну та побутову мозаїку українського життя перетину ХХ і ХХІ століть.

З початку книги видно, що авторка добре знає не лише двохсотлітню історію свого роду Матіосів, а й всієї «солодкої Буковини», рідного села Розтоки, що колись повивалося цілою купою хуторів і топос якого читач зустрів у її творах. Надто болить її душа за попередників, що їх називає поіменно, цитуючи болісні днини, що стосуються колективізації і заслання до Сибіру. Вона назвала поіменно своїх наставників-учителів, згадує перші заробітки за публікації у районці.

У цій книзі Марія Матіос описує зустрічі і з відомими нині чиновниками, згадує політичних і культурних діячів України, з якими доводилося перетинатися за різних обставин.

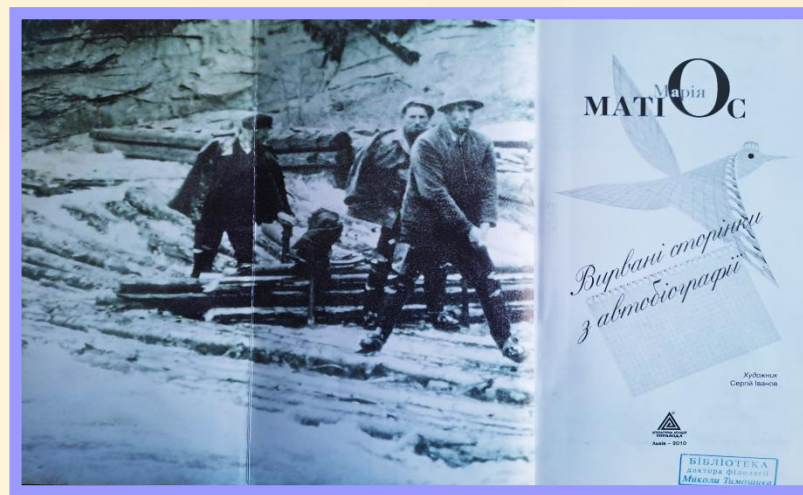


Авторка зосереджена на тих повсякденних побутових дрібницях, які сприяли формуванню особистості, котра жила в СРСР. Розповідає правду про події того часу, зокрема, про розкуркулювання на Буковині, називає реальні імена, наводить факти справжніх родинних драм, до яких призвела радянська влада. Словом, ці вирвані сторінки – також і сторінки вирваної з часу України. Сама письменниця називає «Вирвані сторінки...» «не просто автобіографією, а стовідсотковою книгою про сучасність і сучасників».



До видання увійшли історії з життя, промови, ювілейні статті, інтерв'ю, передмови, тези виступів і доповідей. Художнє оформлення книги здійснив заслужений художник України Сергій Іванов. Книга побачила світ у 2010 році у львівському видавництві «Піраміда». Того ж року вона увійшла до короткого списку «Книги року ВВС».

Сподіваємося, що літературно-художнє видання виявиться цікавим для фанів Марії Матіос і для любителів читати історію від першої особи.



У2

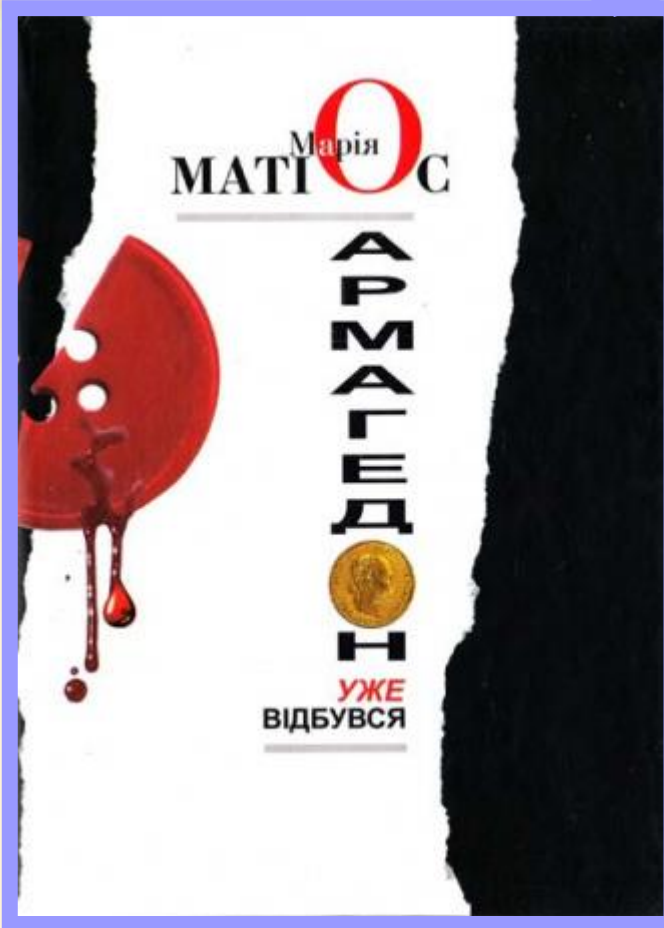
М 34

Матіос М. Армагедон уже відбувся : повість / М. Матіос. – Львів : Піраміда, 2011. – 110 с.

Місце знаходження : фб (б-ка Тимошика М.)

Невідворотність розплати за гріхи минулого є наскрізною темою повісті «Армагедон уже відбувся». На прикладі сім'ї Олексюків – батька Івана, його синів Петра, Ореста і Сильвестра та його доньки Світлани – письменниця безжально розтинає тіло нинішнього суспільства, населеного «двоногими шуліками».

Головний герой твору Іван Олексюк опинився на боці репресивного радянського режиму, встановленого в Західній Україні по війні. На подвір'ї односельчанки Софії Ткач він шукав лаз до бункера, де переховувалося двоє мешканців його села, які були по інший бік національної барикади. Орудуючи довгим залізним щупаком він в якийсь момент проткнув фанерну перегородку, що імітувала стіну. Проткнув і чісє сердце, і зрозумів це «після перших пружних бризок крові», коли «тоненька червона гадючка запетляла згори до його черевика».



Суд над головним героєм відбувається тоді, коли покійник Іван лежить сам у покинутій кімнаті, де не запалено свічку, не завішено дзеркало шафи, а до обійстя нікого не допускають, щоб попрощатися з ним. І безжальними суддями стають його сини, які зайняті пошуками сховку заощаджень перевернули у хаті все догори ногами, зірвали підлогу, і завзято взялися до пошуків грошей на подвір'ї, під землею – такими ж залізними щупаками.

Марії Матіос dokonче потрібно через історію Івана Олексюка наблизити читача до розуміння Іванової правди – причини, його істини: ХОТІТИ ЖИТИ. Бо насправді істина для всіх одна. От тільки, «якби запізнитися вмерти. Або народитися». Авторка спонукає читача до думки про те, чи справді гроші та прагнення власного збагачення є найважливішими для людини у житті? Чи не втрачаємо ми чогось значно ціннішого у гонитві за матеріальними статками, родинного взаєморозуміння, любові до ближнього та один одного?



Цю книжку неможливо читати швидко, адже текст надовго залишиться в пам'яті, так само, як і ті травми історичного минулого нашого народу, які авторка так талановито переосмислює, висвітлює, десь, можливо, й закликає пробачити заради щасливішого майбутнього... але чи вдасться?

У2

М 34 Матіос М. В. Москалиця : [повість]. Мама Маріца – дружина Христофора Колумба : [оповідь] / Марія Матіос ; худож. Сергій Іванов. – Вид. 2-ге. – Львів : Піраміда, 2011. – 64, 48 с. : іл.

Місце знаходження : фб



Марія Матіос укотре не щадить свого читача: більш трагічного сюжету, ніж той, що його пропонує письменниця в повісті «*Мама Маріца – дружина Христофора Колумба*», мабуть, важко буде відшукати і в світовій літературі. Це твір про навіжену материнську любов. Вісімнадцятирічна Маріца, молдованка за походженням, разом зі своїм коханим чоловіком Христофором почала нове життя в одній з українських провінцій. Завдяки такому екзотичному найменню чоловіка всі називали його Колумбом. Маріці здавалося, що все триватиме вічно, але не судилося. Вона дізнається про смерть свого чоловіка вагітною. Внаслідок родової травми її син став інвалідом з хворобою Дауна. Та жінка несе хворобу сина, як хрест. Божеволіє, коли сина хочуть забрати в інтернат. Усі люди знають, що хвороба Дауна – це горе. Проте висвітлення життя матері, яка ростить свого Христофора із таким діагнозом – це пізнання болючого невідомого, яке існує поряд з нами в той час, як ми – звичайні та здорові люди, ходимо на роботу, святкуємо

події та відвідуємо кіно. Але нікого не обходить трагедія жінки. І вбиває її людський осуд, убиває словами. І музика її батьківщини, запаморочливий танок «сонячної Молдавії» – останнє, що ввижається Маріці в цьому безжальному житті...

Життя героїв «*Москалиці*» розгортається на тлі історичних подій, точніше – самі їхні долі зтягує в невблаганне колесо історії. Народження Северини (головної героїні) – побічний «результат» війни. Її матір, Катрінку, згвалтували вояки русацького загону в 1914 році, а згодом її «забрала» вода разом з хатою. Северина (Москалиця), залишившись сиротою потрапила у найми до Онуфрійчуків, яких заарештували та вислали до Сибіру. З цього часу Северина змушена жити на окраїні хутора, займатися зілляварінням. Ціною зради друга, ціною власного страху знаходить вона порятунк від червоного терору. Северина мала розум, більший за серце і нікого не любила. Адже саме суспільно-історичні умови, в яких росла та жила героїня повісті, не залишили «в душі її місця ні для кого...». Історія Москалиці несе в собі декілька основних думок: народна медицина і з давнини знані поради бувають кориснішими за інші ліки; людський світ жорстокий по своїй суті та про те, що усім нам буде дано по справам нашим.

Позитивне враження справляє подвійний дизайн книги, а також її незвичний формат. Книга є мистецьким явищем – як у змістовому, так і в формальному планах. Авторка так прокоментувала дизайн видання: «Ця книжка така ж дивна, як і наше життя. Така ж перекинута, і все в ній іде шкереберть». Видання стало своєрідною одою жіночого начала: «Москалиця» присвячена «кожній жінці зокрема», а «Мама Маріца» – «кожній матері окремо».

Видання адресоване шанувальникам українського слова. Ці твори залишаться ще довго з вами після того, як ви їх прочитаєте. То ж рекомендуємо їх усім, хто шукає якусь цікаву і зворушливу історію, любить роздуми про життя і долю людини.

У2

М 34

Матіос М. В. Чотири пори життя / М. В. Матіос ; худож. С. Іванов. – 2-е вид. – Львів : Піраміда, 2011. – 264 с. : іл.

*Місце знаходження: аб.*

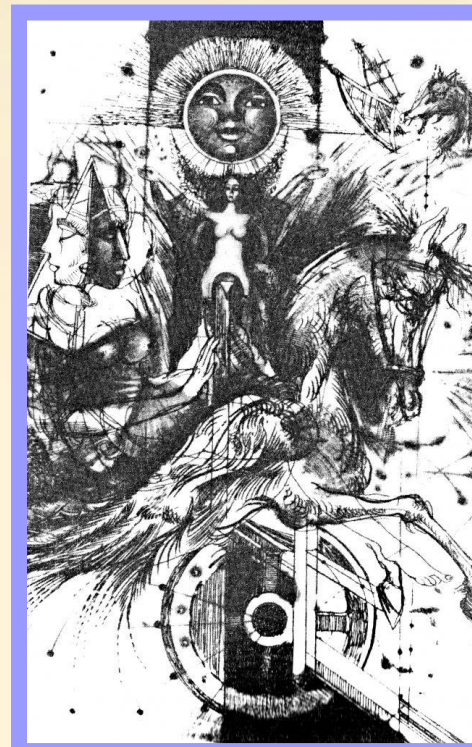
Марія МАТІОС

## ЧОТИРИ ПОРИ ЖИТТЯ



Увазі користувачів презентуємо ще один твір письменниці – психологічно-філософський роман «Чотири пори життя», написаний у 1995 році. Роман складається з чотирьох розділів, які можуть існувати як самостійні твори, бо переповідають окремо завершену історію жінки. Назва кожного розділу «Ранок життя», «День», «Вечір життя», «Ніч» репрезентує один день із життя жінки.

У першому розділі молода дівчина «купається» в коханні, будує власний світ, укорінений її ілюзіями. Чоловік для неї – скрипаль, який вправно грає на скрипці-жінці. Наступний етап життя жінки – зрілість асоціюється з днем, вона трансформується в жінку-вамп, яка міняє чоловіків, як «панчохи». У пошуках нових пристрастей героїня втрачає себе, її душа помирає разом із моральністю.



Третій розділ – розповідь про «вечір життя» жінки. Йдеться про жінку «бальзаківського» віку, яка понад усе хоче кохати й бути коханою, стає моральною заручницею молодого чоловіка. Почуття жінки еволюціонує, руйнуючи її світ, підштовхує на фізичне знищення об'єкта божевілля. Трагічності образу додає й те, то жінка знаходиться в постійному «режимі очікування», вона «загерметизована» у власній квартирі. Все говорить про її самотність й безпомічність.

Розділ «Ніч» є своєрідним підсумком життя жінки. Головна героїня помирає, її душа відлітає на небеса, де ніби оглядає найзначніші епізоди життя на землі. Душа її зустрічається з Богом, якого ласкаво називає Татом. Прочитавши роман читач зрозуміє, що протягом всього життя людину охоплюють пристрасті, але приходять мить – і чуттєва людина навіть у пристрасті стає філософом. «Це дослідження життя людини між двома датами – датою життя та датою смерті», – каже про свій роман письменниця.

Книга «Чотири пори життя» видана у львівській літературній агенції «Піраміда» в 2011 році. Оформлення видання належить пензлю заслуженого художника України Сергія Іванова, який проілюстрував цілий ряд творів письменниці, що вийшли в «Піраміді».

Видання стане у нагоді всім, хто захоче поринути у світ сучасної української прози.



## Список рекомендованої літератури з вивчення творчості Марії Матіос

- Білоцерковець Н.** Марія Матіос: «У моїй лівій руці зосереджено все моє серце, письменницький досвід і жадоба знань»: розмова із лауреаткою Шевченківської премії 2005 року / Н. Білоцерковець // Українська культура. – 2006. – N3/4. – С. 14–15.
- Бойко В. М.** Процесуальні фразеологізми у творах Марії Матіос / В. М. Бойко, Л. Б. Давиденко // Література та культура Полісся : зб. наук. праць / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2018. – Вип. 91. – С. 222–230. – Серія «Філологічні науки», № 10.
- Ведмідь І.** Три життєві уроки «Солодкої Дарусі» (Спроба акцентувати деякі проблеми роману Марії Матіос) / І. Ведмідь // Дивослово. – 2007. – N6. – С. 12–15.
- Герасименко Н.** Сповідь про війну / Н. Герасименко // Літературна Україна. – 2017. – N 15 (13 квітня). – С. 12. – Рец. на кн.: Матіос М. Приватний щоденник. Майдан. Війна... / М. Матіос. – Львів : ЛА «Піраміда», 2015. – 356 с.
- Голобородько Я.** Соціумний інтер'єр чи психологічний дизайн? (художні дилеми Марії Матіос) / Я. Голобородько // Слово і Час. – 2008. – N12. – С. 81–85.
- Грабська А.** Марія Матіос: сідаючи за нову книгу, я почуваюся початківцем / А. Грабська // Українська культура. – 2013. – N 12. – С. 16–19.
- Жила С.** «Кожна любов - інша...»: літературно-мистецька вітальня як форма позакласного читання за романом Марії Матіос «Майже ніколи не навпаки» / С. Жила // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – N2. – С. 25–29.
- Жила С.** «Трагедія, адекватна історії»: роман Марії Матіос «Солодка Даруся» та читацька конференція за цим твором / С. Жила // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – N3. – С. 6–12.



**Завадська Н. В.** Міфопоетика простору у прозі Марії Матіос : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Спец.10.01.01 – українська література / Н. В. Завадська ; НАНУ, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. – Київ : ІЛ ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2018. – 21 с.

**Капленко О. М.** До питання типології жіночих образів у прозі Марії Матіос / О. М. Капленко // Література та культура Полісся : зб. наук. праць / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2020. – Вип. 98. – С. 112–120. – Серія «Філологічні науки», № 10.

**Кудрик І. В.** Феномен війни у художньому баченні Марії Матіос: контекст і перспектива / І. В. Кудрик // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки : наук. журн. / відп. ред. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2017. – Кн. 2. – С. 107–111.

**Лілік О.** «Творчість – це суцільна мрія про безмежність людини»: екзистенціальна парадигма Марії Матіос / О. Лілік // Українська література в загальноосвітній школі. – 2009. – №2. – С. 11–17.

**Поворознюк С.** Експресеми у гастрономічному дискурсі Марії Матіос / С. Поворознюк // Дивослово. – 2014. – № 7/8. – С. 44–48.

**Сипливець С.** «Історія, яка ніколи не припиняє їхати колесами по людях...»: до вивчення твору Марії Матіос «Солодка Даруся» / С. Сипливець // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – №3. – С. 12–14.

**Тебешевська Т.** Художні особливості «Щоденника страченої» Марії Матіос / Т. Тебешевська // Слово і час. – 2006. – №2. – С. 54–62.

**Цуркан М. В.** Загальномовна та індивідуально-авторська фразеологія у прозі Марії Матіос / М. В. Цуркан // Українська мова. – 2014. – № 4. – С. 90–101.

## 10 цитат від Марії Матіос

- Я як письменник хочу вчити людей любити, а не ненавидіти. Я хочу, щоб люди були людянішими...
- Мені здається, що справжня література, романна література – це література великих пристрастей. Це мій постулат, і я від нього не відмовлюся як письменник, що світові тенденції відбивають саме романи. Епічні полотна. Мені здається, що тільки в епічних речах нуртують невігдані пристрасті, що тільки у романній розповіді «робиться» справжнє життя. І обсяг твору насправді не має значення. Має значення концентрація життя на сторінці книжки.
- Коли я поринаю в історію, і неважливо, чи це історія двохсот чи п'ятдесятилітньої давності, відчуваю себе сапером, який іде замінованим полем. Так замінували наше минуле, теперішнє, і багато кому хочеться замінювати і наше майбутнє.
- Любіть, бо лише любов – найвища правда.
- Люди чекають, що Україна почне чути саму себе з різних боків. І цей процес «зшивання» під силу лише митцям, — тим, хто володіє єдиною і бездоганною зброєю – словом.
- Щоб зламати людину, не конче кидати її до в'язниці. Я крайнощів не люблю ні в чому, але жодного сантиметра власної гідності також не віддаю ніколи і нікому. Хтось називає це впертістю. Інші – позицією.
- ...Мабуть, навіки завойованих жінок, як і навіки завойованих територій, і справді немає.
- Я Марія Матіос, мати бджіл і мати ос.
- Не можна нація уміє себе захищати як воїн, а не як паяц.
- Якщо можна ведмедя навчити їздити на велосипеді, то можна навчити кожну людину любити свою вітчизну, знати мову і поважати історію землі, яка тебе годує.

## Висловлювання про творчість Марії Матіос

- «Марія Матіос пише, як грається: вільно і нестримно»

*(А. Дімаров)*

- «...тяжіє до традиційного письма, якому притаманні психологічна напруга, сюжетність, драматизм та глибоке проникнення у мовну стихію»

*(В. Габор)*

- «Письменниця Марія Матіос романом «Солодка Даруся» сміливо і рішуче відкинула правила політичної обережності й суспільних табу – і на свій страх і ризик здійснила жорстку мандрівку в наше криваве, й не менш жорстке історичне пекло, в безодню, куди лячно зазирати»

*(Павло Загребельний)*

- «Вона – в її слові»

*(М. Сущенко)*

- Спроба батога для нації – ось чим є книги Марії Матіос. Її книги... – це удар і виклик

*(«Голос України»)*

*Шановні читачі!  
Насолоджуйтеся смаком українського слова  
від Марії Матіос!*

Бібліографічний огляд літератури знайомить лише з частиною її літературного надбання, яке зберігається у фондах бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Для пошуку інших видань радимо скористатися електронними ресурсами бібліотеки та традиційними картковими каталогами.

Огляд підготувала Мухомодєєва Н. В.,  
провідний бібліотекар